

ВІДГУК

офіційного опонента доктора економічних наук, професора,
професора кафедри готельно-ресторанного і туристичного бізнесу
Київського національного університету культури і мистецтв
Батченко Людмили Вікторівни
на дисертаційну роботу Юринець Оксани Василівни
на тему «Ургентні інструменти антикризового управління підприємствами в
умовах євроатлантичної інтеграції»,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за
спеціальністю 08.00.04 – Економіка та управління підприємствами (за
видами економічної діяльності)

*Актуальність теми дисертації та її зв'язок з науковими програмами,
планами, темами*

Зміни у бізнес-середовищі, які виникають останніми роками, доводять, що існує потреба швидкої адаптації підприємств до динамічних та часто непередбачених умов їхнього функціонування, долаючи різні види криз, постійно актуалізуючи причини та найбільш вразливі зони їхнього виникнення та здійснюючи пошук оптимальних варіантів управлінських рішень щодо ефективного інструментарію у цій сфері. Сучасні організації не в змозі уберегтись від різних видів кризових явищ, однак мають змогу завдяки ургентним інструментам антикризового управління зменшити ймовірність виникнення криз, мінімізувати економічні втрати, а також бути готовими якнайшвидше відновити нормальні параметри своєї операційної, фінансової та інвестиційної діяльності. Зважаючи на вищевикладене, тема дисертаційної роботи Юринець О.В. є актуальною та своєчасною.

Про наукову значущість та актуальність розв'язаних в дисертації проблем свідчить відповідність тематики дослідження науково-дослідній роботі кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва Національного університету «Львівська політехніка». Так, матеріали дисертації використані при розробленні науково-дослідних тем цієї кафедри, зокрема: «Розвиток міжнародних економічних відносин в умовах глобалізації та євроінтеграції» (номер державної реєстрації 0117U001462) та «Розвиток процесно-структурованого менеджменту в умовах транскордонного співробітництва підприємств» (номер державної реєстрації 0117U001463).

*Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і
рекомендацій*

Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи та автореферату дає змогу стверджувати, що запропоновані авторкою наукові положення, сформовані висновки і рекомендації характеризуються достатньо високим рівнем обґрунтованості та достовірності, що підтверджується ретельним вивченням та глибоким аналізуванням вітчизняних і зарубіжних літературних джерел за

проблемами антикризового управління та використання з цією метою різного інструментарію, коректним застосуванням і логічним узгодженням класичних положень теорії управління, адекватним застосуванням загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, обробленням тематичного статистичного матеріалу, теоретичною та експериментальною перевіркою розробок на основі їхньої апробації на всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференціях, а також шляхом впровадження у діяльність вітчизняних підприємств та органів державної влади, розрахунком відповідних показників і одержанням кількісних результатів.

На підставі вивчення представлених у дисертаційній роботі наукових положень, висновків, пропозицій і рекомендацій можна стверджувати про відповідність рівня їх обґрунтованості та достовірності встановленим вимогам.

Структура та зміст основних положень дисертаційної роботи

Перший розділ дисертаційної роботи «Теоретичні та прикладні основи використання ургентних інструментів антикризового управління підприємствами» (с.69-140) присвячено висвітленню сутності цих інструментів (с.69-91), розвитку їхньої класифікації (с.91-113) та розробленню концептуальних засад їхнього застосування в умовах євроатлантичної інтеграції (с.114-136).

У межах другого розділу дисертаційної роботи «Аналізування та оцінювання ургентних інструментів антикризового управління підприємствами» (с.141-188) дисертанткою звернено увагу на розвиток положень з аналізування та оцінювання зазначених інструментів (с.141-158), установлення стану їхнього використання (с.158-170), а також на вивчення іноземного та вітчизняного досвіду в цьому напрямку (с.171-184).

У третьому розділі дисертаційної роботи «Інвестиційні ургентні інструменти антикризового управління в умовах євроатлантичної інтеграції» (с.189-257) авторкою виявлено закономірності розвитку інвестиційної привабливості організацій в умовах антикризового управління (с.189-217), розглянуто інвестиційні ургентні важелі впливу на виробничо-господарську діяльність підприємств (с.217-239), а також модельовано застосування цих інструментів у практиці діяльності бізнес-структур (с.239-253).

Четвертий розділ дисертаційної роботи «Інноваційні ургентні інструменти антикризового управління підприємствами в умовах євроатлантичної інтеграції» (с.258-322) присвячений виявленню й характеристиці потенційних напрямків застосування цих інструментів (с.258-279), розробленню моделі управлінського супроводу їхнього використання (с.279-294), а також удосконаленню методу діагностування організаційних змін в діяльності підприємств в умовах антикризового управління (с.294-319).

У п'ятому розділі дисертаційної роботи «Митні ургентні інструменти антикризового управління підприємствами в умовах євроатлантичної інтеграції» (с.323-398) дисертанткою удосконалено модель формування та використання митних ургентних інструментів під час експортно-імпоротної діяльності організацій (с.323-353), розвинуто класифікацію показників оцінювання митних ургентних інструментів антикризового управління (с. 353-378) та удосконалено методу вибору територіального митного органу для митного оформлення продукції в митних режимах експорту та імпорту в умовах антикризового управління (с.378-394).

Загалом, дисертаційна робота включає вступ, п'ять розділів, висновки, список використаних джерел (506 найменувань) та додатки. Основний зміст роботи викладено на 367 сторінках тексту.

Теоретична та прикладна цінність результатів дослідження

У дисертаційній роботі дисертанткою запропоновано вирішення актуальної науково-прикладної проблеми розроблення концептуальних, теоретико-методологічних і методико-прикладних засад формування та використання ургентних інструментів антикризового управління підприємствами в умовах євроатлантичної інтеграції. Зокрема, теоретичну цінність результатів дослідження формує розвинута класифікація ургентних інструментів антикризового управління підприємствами, розроблена концептуальна модель їхнього формування і використання, розвинута типологія видів інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління, а також розвинута типологія показників оцінювання митних таких інструментів.

Ключові теоретико-методологічні та методико-прикладні положення дисертаційної роботи були впроваджені у навчальний процес Національного університету «Львівська політехніка» та використовуються під час викладання навчальних дисциплін «Стратегічний менеджмент», «Конкурентоспроможність ЄС: діагностика та стратегія», «Адміністрування міжнародних бізнес-структур», а також під час написання кваліфікаційних робіт бакалаврів та магістрів (довідка №67-01-1245 від 12.07.2021 р.).

Про прикладну значущість дисертаційної роботи свідчать розвинуті положення з порівняльного аналізування ургентних інструментів антикризового управління на базі комплексу оціночних індикаторів, удосконалений метод ідентифікування цих інструментів, удосконалений механізм управління розвитком інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання на засадах впровадження інвестиційних заходів із антикризового управління, розроблена модель застосування інвестиційних ургентних інструментів такого управління, запропонована модель

управлінського супроводу використання інноваційних ургентних інструментів у цій сфері, удосконалений метод діагностування організаційних змін в діяльності підприємств в умовах антикризового управління, удосконалена полірівнева модель формування та використання митних ургентних інструментів в процесі експортно-імпоротної діяльності, а також удосконалений метод вибору територіального митного органу для митного оформлення експортної та імпоротної продукції в умовах антикризового управління. Запропоновані авторкою розробки були впроваджені та використовуються на вітчизняних підприємствах: ТзОВ «Перша приватна броварня», ТзОВ «Олмар», ТзОВ «Молзел», ТзОВ «Карпати-Логістик» та ТОВ «Пелат», про що свідчать довідки у додатках до дисертаційної роботи.

Наукова новизна результатів дослідження

Ознайомлення з результатами наукового дослідження та змістом дисертаційної роботи Юринець О.В. дало змогу чітко визначити ключові положення, висновки і пропозиції авторки, що характеризуються науковою новизною. Серед найбільш вагомих наукових результатів дисертаційної роботи можна виокремити:

– розвинуту класифікацію ургентних інструментів антикризового управління підприємствами за різними класифікаційними ознаками (с.91-111) (результат підтверджено публікаціями №1 та 12 (див. автореферат));

– розроблену концепцію формування і використання ургентних інструментів антикризового управління підприємствами в умовах євроатлантичної інтеграції (с.114-136) (результат підтверджено публікаціями №1, 9, 11, 13, 32, 48 та 80 (див. автореферат));

– розвинуті положення з порівняльного аналізування ургентних інструментів антикризового управління на базі комплексу оціночних індикаторів, що призначені для виявлення цих інструментів завдяки врахуванню таких напрямків: час впровадження, ризиковість, рівень конкурентоспроможності та рентабельність підприємства (с.141-150) (результат підтверджено публікаціями №1, 4, 19, 21, 23, 35 та 65 (див. автореферат));

– удосконалений метод визначення ургентних інструментів антикризового управління, що ґрунтується на використанні інструментарію імітаційного моделювання та комплексу оціночних індикаторів й уможлиблює встановлення відповідності цих інструментів ознакам ургентних (с.150-158) (результат підтверджено публікаціями №1, 29, 38 та 55 (див. автореферат));

– удосконалений механізм управління розвитком інвестиційної привабливості підприємств на засадах впровадження інвестиційних заходів із антикризового управління, що передбачає оцінювання поточної та

перспективної такої привабливості (с.189-217) (результат підтверджено публікаціями №1, 8 та 42 (див. автореферат));

– розвинуту класифікацію видів інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління на підприємстві за різними класифікаційними ознаками (с.217-224) (результат підтверджено публікаціями №1, 14, 43, 66 та 70 (див. автореферат));

– розроблену модель застосування інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління, що дає можливість оптимізувати співвідношення між очікуваними фінансовими результатами їхнього використання та схильністю суб'єктів господарювання до банкрутства, а також узгодити інтереси теперішніх власників підприємств і потенційних інвесторів (с.239-253) (результат підтверджено публікаціями №1, 16, 46, 53, 60, 63 та 78 (див. автореферат));

– розроблену модель управлінського супроводу використання інноваційних ургентних інструментів антикризового управління підприємствами, яка ілюструє базові компоненти такого супроводу, акцентуючи увагу на управлінській складовій (с.279-294) (результат підтверджено публікаціями №1, 2, 47, 51 та 77 (див. автореферат));

– удосконалений метод діагностування організаційних змін в умовах антикризового управління, що передбачає врахування їхнього впливу на операційне середовище суб'єкта господарювання, на його систему адміністрування, а також їхньої ринкової та соціальної спрямованості (с.294-319) (результат підтверджено публікаціями №1, 17, 26, 30, 59, 64 та 71 (див. автореферат));

– удосконалену полірівневу модель формування та використання митних ургентних інструментів в процесі експортно-імпоротної діяльності підприємств (с.323-353) (результат підтверджено публікаціями №1, 6, 49 та 76 (див. автореферат));

– розвинуту типологію показників оцінювання митних ургентних інструментів антикризового управління підприємствами, яка формує вичерпний перелік індикаторів, призначених для діагностики результативності вирішення нагальних проблем функціонування митної системи держави у контексті активізування експортно-імпоротної діяльності в умовах євроінтеграційних перетворень (с.353-378) (результат підтверджено публікаціями №1 та 7 (див. автореферат));

– удосконалений метод вибору територіального митного органу для митного оформлення експортної та імпоротної продукції підприємств в умовах антикризового управління (с.378-394) (результат підтверджено публікаціями №1, 3 та 52 (див. автореферат)).

Повнота викладу положень, висновків та рекомендацій дисертації в опублікованих авторкою наукових працях

За темою дисертаційної роботи опубліковано 81 працю, а саме: 5 монографій, 33 статті у наукових фахових виданнях України, 3 статті у наукових періодичних виданнях інших держав, 38 тез і матеріалів доповідей за результатами участі у конференціях, а також 2 публікації, які додатково відображають наукові результати дисертації. Крім того, серед переліку наукових праць 4 статті опубліковано у виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах Scopus чи Web of Science. Усі публікації формують вагомий науковий доробок авторки та повною мірою відображають представлені у дисертаційній роботі елементи наукової новизни, її теоретико-методологічні та методико-прикладні положення. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертації використано лише ті ідеї та висновки, які є результатом особистих досліджень дисертантки, про що зазначено у переліку опублікованих праць в авторефераті дисертації (с. 32-42, див. автореферат). Обсяг, кількість та якість друкованих праць відповідають усім встановленим вимогам щодо публікацій основного змісту дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук і, таким чином, надають авторці право публічного захисту дисертаційної роботи. У роботі матеріали та висновки кандидатської дисертації дисертантки не використовувались.

Дискусійні положення та зауваження щодо дисертації³

До недоліків та зауважень дискусійного характеру можна зарахувати:

1. Виокремлюючи характерні ознаки ургентних інструментів антикризового управління (с.83-86), авторці варто було б ретельніше розглянути відмінності між цими інструментами та ургентними інструментами адаптивного, рефлексивного, реактивного та антисипативного управління.
2. Здійснюючи у розділі 2 дисертаційної роботи аналізування та оцінювання ургентних інструментів антикризового управління (с.141-188), варто було б розмежовувати такі інструменти у розрізі різного рівня негативного впливу кризових явищ на економічний стан підприємства та забезпечення його подальшого ефективного розвитку.
3. Потребує конкретизації періодичність розрахунку значення індикаторів, призначених для ідентифікування ургентних інструментів антикризового управління підприємствами (с.143-150), враховуючи те, що наведені у табл. 2.1 (с.144) напрямки оцінювання мають динамічний характер.
4. Розглядаючи інвестиційні ургентні інструменти антикризового управління в умовах євроатлантичної інтеграції (с.189-257), доцільно було б

звернути увагу на перелік можливостей підприємства у напрямку варіативності розвитку інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання на засадах впровадження інвестиційних заходів із антикризового управління та визначення відповідних прогнозних траєкторій.

5. Звертаючи увагу на проблему розвитку інвестиційної привабливості підприємств в умовах антикризового управління (с.189-217), дисертантці було б обґрунтувати, до якого рівня економічно доцільним буде нарощення величини нового значення поточної такої інвестиційної привабливості (рис. 3.2, с.215).

6. Під час розгляду напрямків використання інноваційних ургентних інструментів антикризового управління підприємствами (с.258-279) авторці варто було б ретельніше розглянути проблему синергії технологій, емерджентності технологічних процесів та конвергенції ринків, що в умовах сьогодення є характерним для шостого технологічного устрою.

7. Під час розрахунку показників оцінювання митних ургентних інструментів антикризового управління підприємствами (с.353-378) варто було б звернути увагу і на прогнозні оцінки можливих змін в Україні у контексті євроатлантичних та євроінтеграційних процесів, що підвищило б обґрунтованість напрямків активізування експортно-імпортової діяльності суб'єктів господарювання.

Відповідність роботи вимогам МОН України

Дисертаційна робота виконана українською мовою, оформлена у повній відповідності з нормами і правилами МОН України, є завершеною самостійною науково-дослідною роботою авторки та характеризується достатньо високим науково-теоретичним рівнем. Автореферат за структурою та технічним оформленням відповідає визначеним МОН України стандартам. Зміст автореферату повною мірою відповідає змісту дисертаційної роботи.

Загальний висновок

Актуальність і своєчасність теми дисертаційної роботи, належний рівень обґрунтованості та достовірності сформульованих положень, висновків і пропозицій, ступінь наукової новизни, науково-теоретична та практична значимість, стиль викладення та оформлення дають змогу зробити висновок, що дисертаційна робота Юринець Оксани Василівни на тему «Ургентні інструменти антикризового управління підприємствами в умовах євроатлантичної інтеграції» є самостійною завершеною працею, в якій

отримано нові науково обґрунтовані результати і забезпечено вирішення важливої з теоретичної та прикладної точок зору проблеми щодо розроблення концептуальних, теоретико-методологічних і методико-прикладних засад формування та використання ургентних інструментів антикризового управління підприємствами в умовах євроатлантичної інтеграції.

Ознайомлення з науковими положеннями, висновками і пропозиціями дисертаційної роботи свідчить, що вона відповідає сучасним особливостям, проблемам, завданням і тенденціям наукових досліджень в економічній сфері.

Дисертація є завершеною науково-дослідною роботою, за своїм змістом і якістю відповідає вимогам МОН України, які висуваються до робіт на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук, зокрема, пп. 9, 10, 12, 13 та 14 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №567 від 24 липня 2013 р. Це дає можливість сформулювати висновок, що авторка дисертаційної роботи Юринець Оксана Василівна заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04. – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

професор кафедри готельно-ресторанного
і туристичного бізнесу
Київського національного університету
культури і мистецтв
доктор економічних наук, професор

Л. В. Батченко

Підпис д.е.н., професора Батченко Л.В. засвідчую:

Учений секретар Вченої ради
Київського національного університету культури
і мистецтв, кандидат педагогічних наук, доцент

Н.А. Гайсинюк